

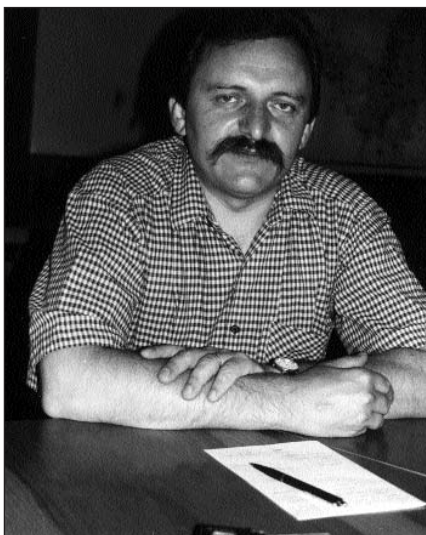
Erdőügyekről Birtalan Ákossal, Románia volt turisztikai miniszterével

A találkozót Bessenyei István szervezte meg Sepsiszentgyörgyön. Másodpercre pontosan érkezett. Mielőtt az erdőügyekre tértünk volna, kértem, mutakozzon be az olvasóknak, mert nem mindennapi dolog miniszternek lenni, még idehaza sem. Hát még Romániában, magyarként!

– A Kis-Küküllő völgyében lévő kicsiny faluban, Székelyvároszban születtem. Segesváron végeztem középiskolai tanulmányaimat, majd Kolozsvárott szereztem közgazdasági diplomát. Az élet úgy hozta, hogy több munkahelyen is megfordultam viszonylag rövid idő alatt.

Az 1989-es változást a közgazdász szemével kezdtem nézni. Közgazdász Társaságot szerveztem Székelyföldön, és folyamatosan képeztem magam. Budapesten is végeztem egy kurzust. 1992-től politikus lettem. Ősszel indultam a képviselőválasztáson, s bekerültem a bukaresti parlamentbe ellenzékiként. Komolyan vettem a képviselői munkát. S főleg a választási ígéreteket.

1996-ban újraválasztottak. Kormányra kerülve az RMDSz legfiatalabb politikusként turisztikai miniszter lettem, így a román parlament legfiatalabb tárcavezetőjeként dolgoztam a törvényhozásban. A

kormány kikérte véleményemet a kisebbségi törvények előterjesztésekor. Hát mit mondjak, nem egyszerű dolog Romániában miniszternek lenni gerinchajlítás nélkül. Ha lesz időm, egyszer megírom mindazt, amit átéltem. Azután úgy döntöttem, hogy nem vállalom tárcát, mert póttereknek lenni egy kormányban nem lélekemelő dolog. Most is az a vád ér bennünket, hogy eláruljuk Romániát.

A Környezetvédelmi Szakbizottságban dolgozom, így kerültem a földtörvénnyel

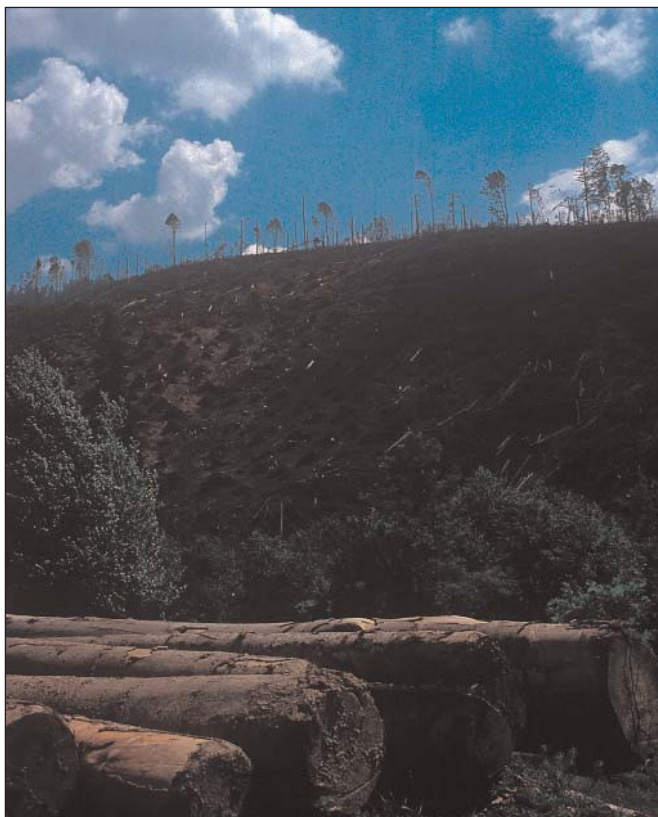
kapcsolatba, amelynek része az erdők ügye is.

– A kétezres év elején szerzőtársaival kiadtak egy gyakorlati tájékoztató füzetecskét a „Mezőgazdasági földterületek és erdők tulajdonjogának visszaállításáról szóló törvény” alkalmazásáról.

– Az 1991. évi 18. számú törvény szerint 10 hektár szántót vagy egyéb mezőgazdasági területet és 1 hektár erdőt lehetett visszaigényelni. A 18. számú törvény csak mintegy 54%-ban valósult meg. Figyelemre méltó, hogy a Székelyföld országos utolsó volt a jogi rendezésben. Az 1996-ban jött új kormány végképp rendezni akarta a kárpótlást. De ez úgy sikeredett, mint a székely atyafi esete a kutyával, aki apránként vágta le a kutya farkát, arra gondolván, hogy a kis darab eltávolítása kevésbé fájdalmas.

A 2000. 1-es törvény kimondja az öt tulajdonosi kategóriában a kiadhatóságot. Úgy mint az egyén, az egyház, a község, a közbirtokosságok és az egyéb községyi igényléseknél.

„A jogos tulajdonosok birtokba helyezése csak az állammal párhuzamos erdőgondnoksági és ellenőrzési rendszer területi szervezeteinek létrehozása és néhány, az erdőgazdálkodási kihágásokra, a ma-

gán és állami erdők ügykezelésére, az erdészeti személyzet státusára vonatkozó jogszabály elfogadása után fog megtörténni. A helyi erdőgazdálkodások és más jelenlegi ügykezelők felelnek a volt tulajdonosok által visszaigényelt területek őrzéséért, a faanyag és erdei növényzet védelméért mindaddig, amíg ez utóbbiak törvényesen birtokba veszik volt tulajdonukat.

Az új közbirtokosság megalapításához szükséges: az alkalmi bizottság kérvénye a helyi bírósághoz; a helyi földosztó bizottság által kibocsátott bizonyítvány; közjegyző által hitelesített alapszabályzat, amely tartalmazza a közbirtokosság tulajdonosi összetételét, vezető testületét, az erdőgazdálkodás törvényes kereteit, a tagok jogait és köteleseit, felelősségét és a büntetéseket, a felszámolásra és más dolgokra vonatkozó rendelkezéseket.

Az új társulási tulajdon formájában létrejövő jogi személyek kötelesek betartani az erdőgazdálkodásra vonatkozó általános szabályokat, amely köteleiséget a bejegyzéshez szükséges alapítási iratoknak is tartalmazniuk kell. Azt is fontos tudni, hogy a jelen pontban ismertetettek érvényesek a társulási tulajdonformában birtokolt mezőgazdasági, legelő és kaszáló területekre is.”

Elkezdődött a közbirtokosságok szervezése. Nem volt egyszerű feladat a régi tulajdonosokat hitelt érdemlően felkeresni, megtalálni. Volt, hogy több évtizedes fakitermelési bérjegyzékekből azonosították a tulajdonost. De talán még nagyobb gát volt és ma is az, hogy az öregek a 100 évvel ezelőtti működési rend szerint alakulnának, míg a fiatalokat is győzködni kell, hogy a régi rendszerből mi az a jó, amit át kell venni.

Úgy-ahogy, létrejöttek ezek az 1000–1500 hektáros közbirtokosságok. Ám a Hivatal betart a bejegyzésnél, mondván, hogy más jogszabályokat is figyelembe kell venni az elbírálásnál. Aztán elindul a rétestésza effektus.

Ráadásul az akadémikusok alapja többnyire csak miniszteri rendeletek, utasítások és nem törvények. Tehát igencsak kilóg a lóláb.

Az egyén sokszor nem akarja tudomásul venni, hogy erdőgazdálkodni hosszú távon és gazdaságosan csak nagy erdőterületen lehet. Mivel a törvény szerint eredeti helyén kell visszaadni a területeket, hát bizony a most meglévő állományok sokszor csalódást okoznak.

Ahol időközben csemeteket vagy kísérleti terület létesült, ott csereterület kell adni. Sokszor nem lehet igazságot tenni.

Kovácsnában és Hargita megyében, ahol szintizta magyar a visszaigénylő, és a bejegyzés után magyar tulajdonjogot kellene beírni a jelenlegi román állami tulajdonjog helyett. Ezt román részről a politika nem akarja lenyelni. Ez a falat túl keserű, úgyhogy inkább betartanak, s ne legyen senkié, mintsem hogy magyar legyen a tulajdonos.

– *S mit szól mindebbhez az EU?*

– Kérem, a román csatlakozni akar az EU-hoz, de csak úgy, ahogy ő akarja. Hogy az 1000 éve itt élő magyar ne kapjon tulajdont.

Annak idején ironikusan javasoltam a törvényhozásnak, hogy csináljanak kétféle törvényt. Egyiket a magyarságnak, másikat a románságnak. No, ez tetszett nekik, de hát ez éppoly képtelenség, mint hogy a felvételt kérő ország határozza meg az EU-s tagsági feltételeket. Az erdélyi hajdanvolt magyar állami területen a földhivatali nyilvántartással is rend volt. A román Ó-királyság területén szinte semmi nem dokumentálta a tulajdont. El lehet képzelni, hogy milyen visszaélésre adott ez a helyzet lehetőséget. Tudunk olyan

esetről, hogy a „visszaigénylő” lakhelyétől háromszáz kilométerre lévő gyönyörű érett állományt igényelt két tanú megerősítése alapján. Hát ez a helyzet most és itt ezen a történelem viharai által tépázott magyar tájon.

A törvény kimondja, hogy csak az üzemtervben előírtak szerint lehet erdőgazdálkodni. Ha az új tulajdonos nem veszi igénybe a jelenlegi ROMSILVA szakmai apparátusának szolgáltatásait, alapíthat ugyan egy párhuzamos erdészeti rendszert, no de azt is meg kell fizetni.

Úgy tűnik, hogy a helyzet kísértetiesen hasonlít a 22-es csapdájához.

Mivel a beszélgetés Birtalan Ákossal, a volt miniszterrel az elmúlt év nyarán zajlott, s azóta az új választási eredmény birtokában nem sok jó várható, a vibrálfellegek, úgy tűnik, nem akarnak oszlani Erdély ege felett. Csak az erdőben, az erdő folyamatos megújulásában, az erdő bölcs nyugalmából merített hit és kitartás hozhat remélhetőleg megoldást. Hiszen Erdély a történelmi idők erdőrengetegeiről kapta nevét.

Pápai Gábor

Magyar erdők és az EU-bővítés

Brüsszelben az EU-bővítés természetvédelmi kérdéseivel foglalkozó eseménysorozaton Magyarország erdőgazdálkodását bemutató közös előadást tartott az FVM Erdészeti Hivatala és a WWF Magyarország. Az előadást az Európa Parlament épületében, politikusok és szakemberek részére szervezték, december 6-án.

A WWF nemzetközi természetvédelmi szervezet által rendezett WWF EU Bővítési Hét (WWF EU Enlargement Week) elnevezésű, egyhetes eseménysorozaton a két szervezet szakértői „A magyar erdőgazdálkodás és az erdőtelepítési program az európai uniós csatlakozás szemszögéből” címmel tartották meg közös előadásukat.

Szedlák Tamás, az FVM Erdészeti Hivatalának EU-szakértője ismertette, hogy az Európai Unió Agenda 2000 programcsomag vidékfejlesztési célkitűzéseinek megfelelően Magyarországon a mezőgazdasági szerkezetváltás következtében jelentős erdőtelepítésekre kerülhet sor a következő időszakban. A 2001-ben induló 10 éves erdőtelepítési program folyamán 175 ezer hektár erdő telepítése van tervbe véve. Az ezt követő évtizedekben összesen akár 700 ezer ha erdőtelepítésre is sor kerülhet, és a jelenlegi 19%-os erdőszül-

ség 25–27%-ra emelkedhet. (Az Európai Unió jelenlegi 15 tagországának erdőszültségi átlaga 36%.) A többcélú – gazdasági, közjóléti és védelmi rendeltetésű – erdőtelepítésekhez az európai uniós támogatási lehetőségek is szükségessé válnak a taggá válás után.

Besze Péter, a WWF Magyarország erdészeti programvezetője a magyar erdők természetvédelmi szerepéről és az őshonos fafajokból álló természetes erdők jelentőségéről beszélt.

Kifejtette, hogy az erdők fontos környezetvédelmi és szociális hatásai miatt, az erdők hosszú távú megőrzésében, a társadalomnak kell jelentős szerepet vállalnia. Ezt az erdőkezelés és megőrzés megfelelő támogatásával és más piacokonform módszerek bevezetésével is elő kell segíteni.

Kiemelte, hogy az erdőtelepítési programnak a természetes erdők megőrzését és területének növelését kell szolgálnia.

Az előadók kiemelték, hogy Magyarország erdeinek természeti értékeivel is gazdagítani fogja az Európai Uniót, és minden erőfeszítés, amit az erdők megőrzéséért Magyarország vagy az EU tesz, az mindkét fél érdekeit egyaránt szolgálja.